İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/37
6100 S. HMK/114

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2026/242
Karar No. 2026/2323
Tarihi: 11.03.2026

●ÖDENMİŞ ALACAK HAKKINDA DAVACININ DAVA AÇMAKTA HUKUKİ YARARININ BULUNMADIĞI
● BORCU SÖNDÜREN BİR BELGENİN SUNULMASININ SAVUNMANIN GENİŞLETİLMESİ YASAĞI KAPSAMINA GİRMEYECEĞİ
●BORCU SÖNDÜREBİLECEK NİTELİKTE BELGELERİN DE KANUN YOLU AŞAMASINDA DAHİ İLERİ SÜRÜLEBİLECEĞİ

ÖZETİ 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 114/1-(h) bendinde "davacının, dava açmakta hukuki yararının bulunması" dava şartları arasında sayılmıştır. Ödenmiş alacak hakkında davacının dava açmakta hukuki yararı yoktur. Bu hâlde, 6100 sayılı Kanun'un 115. maddesi gereğince, dava şartının varlığı ya da yokluğunun incelenmesi, doğrudan mahkemeye verilmiş ödevlerden olması karşısında, önceden ileri sürülmemiş olsa bile kanun yolu aşamasında dava şartının var olup olmadığını kendiliğinden gözetilmesinde bir usuli engel bulunmamaktadır.
Davanın hukuksal niteliği ve somut olayın özelliği gereği davalı, kanun yolu aşamasında dava konusu borcu söndüren nitelikte bir belge vermiş ise; bu belge üzerinde gerekli inceleme yapılmak suretiyle bir karar verilmesi gerekir. Diğer bir anlatımla, yargılama aşaması henüz tamamlanmamış ise böyle durumda, borcu itfa eden belge değerlendirmeye alınmalıdır.

Gerçekten de yargılamada davayı inkâr eden davalının savunması, borcun bulunmadığı savunmasını da kapsar. O nedenle, davalının borcun ne sebeple bulunmadığını açıklama ve iddianın aksine delillerini ikame etme hakkının ortadan kalktığından söz edilemez. Belirtilen nedenlerle, kanun yolu aşamasında sunulan ve borcu söndüren bir belgenin varlığı karşısında savunmanın genişletilmesi yasağından söz edilemeyeceğinin kabulü de zorunludur (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun24.02.2016tarihli ve2014/22-735 Esas, 2016/166 Karar sayılı kararı).

Dairemiz uygulamasına göre ibraname veya yıllık izin belgesi gibi borcu söndürebilecek nitelikte belgelerin de kanun yolu aşamasında dahi ileri sürülebilmesi mümkündür.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 10.08.2012-18.05.2022 tarihleri arasında davalı işyerinde uluslararası tır şoförü olarak çalıştığını, ayda ortalama 1,5-2 kez Avrupa ülkelerine sefer gerçekleştirdiğini, aylık asgari ücret ile birlikte sefer başına son olarak minimum 650,00 Euro sefer primi aldığını, asgari ücreti ile sefer primi ödemelerinin bir kısmının sefer başına elden ödendiğini, davacının sefere çıktığı zaman aldığı harcırahın kazancının büyük kısmını oluşturduğunu, davacının bayram ve genel tatillerde aralıksız çalıştığını, bu çalışmaların karşılığı olan ücretlerin ödenmediğini, yıllık izinlerinin kullandırılmadığını, işyerinde işçiler arasında ayrımcılık yapılması ve sair nedenlerle iş sözleşmesini haklı nedenle feshettiğini, 20.05.2022 tarihinde Garanti Bankası hesabına 20.000,00 TL, 24.05.2022 tarihinde 6.500,00 TL olmak üzere toplamda 26.500,00 TL kıdem tazminatı ödemesi yapıldığını, bakiye kıdem tazminatı alacağı bulunduğunu ileri sürerek kıdem tazminatı, yıllık ücretli izin ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; zamanaşımı def'inde bulunarak, davacının 20.05.2022 tarihinde istifa ile iş sözleşmesini sonlandırdığını, önceki dönemlere ait çalışmalarının karşılığı olan 9.000,00 TL'nin 14.02.2018 tarihinde kendisine

ödendiğini, asgari ücret + harcırah karşılığı çalıştığını, sefer başına 650,00 Euro harcırah aldığını, harcırahın içinde yol boyunca ödemek zorunda olduğu otoban, köprü, tünel geçiş ücretleri, park vb. ücretlerin yer aldığını, bu ödemelerden kalan bakiye miktarın davacının tasarrufuna bırakıldığını, ayda ortalama 1,5-2 sefer yaptığı iddialarının gerçek dışı olduğunu, iş sözleşmesini istifa ile sonlandırması sebebiyle kıdem tazminatı alacağına hak kazanmayacağını, yıllık izinlerinin tamamını kullandığını, ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışmasının bulunmadığını, davacıya 20.05.2022 ve 24.05.2022 tarihlerinde toplam 26.500,00 TL kıdem tazminatı ödendiğini ancak davacının iş sözleşmesinin işçi tarafından haklı nedenle feshedildiği anlamına gelmediğini, davacıya birçok kez borç avans adı altında para gönderildiğini, işbu borç avansların davacı tarafından geriye ödenmediğini, davacıya yapılan 26.500,00 TL ve 9.000,00 TL'lik ödemeler ile birlikte borç avanslarının mahsup edilmesi gerektiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının iş sözleşmesini haklı nedenle feshettiğinden kıdem tazminatına hak kazandığı, ulusal bayram ve genel tatil ücreti ile bakiye yıllık ücretli izin alacağının davacıya ödendiği kanıtlanmadığından davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; İlk Derece Mahkemesinin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden kanuna aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili temyiz dilekçesinde;

1. Davacının talep ettiği alacaklarının zamanaşımına uğradığını,

2. Davacının müvekkili Şirketten bağımsız iki Şirkette daha çalıştığını, herhangi bir gerekçe göstermeden doğrudan bu sürelerde birleştirme yapıldığını,

3. Davacının iş sözleşmesinin istifa ile sona erdiğini, kıdem tazminatına hak kazanamayacağını,

4. Mahkemece borç avans mahsup taleplerinin dikkate alınmadığını,

5. Şirket arşivinden sonradan edindikleri ve istinaf aşamasında sunulan yıllık izin kayıtlarının dikkate alınmamasının hatalı olduğunu ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davacının iş sözleşmesinin feshi, yıllık izin ücreti ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının ispatı ve hesabına ilişkindir.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına,

yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2.Kural olarak, yargılama aşamasında dayanılıp sunulmayan deliller, kanun yolu aşamasında sunulamazlar; sunulmuş olsalar bile, bu aşamalardaki incelemeler sırasında dikkate alınamazlar. Bu kuralın tek istisnası, dayanılıp sunulan delillin, o davaya konu borcu söndüren bir nitelik taşıması; örneğin, davaya konu borcun ödenmiş olduğunu gösteren makbuz, ibraname gibi bir belge olmasıdır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 114/1-(h) bendinde *"davacının, dava açmakta hukuki yararının bulunması"* dava şartları arasında sayılmıştır. Ödenmiş alacak hakkında davacının dava açmakta hukuki yararı yoktur. Bu hâlde, 6100 sayılı Kanun'un 115. maddesi gereğince, dava şartının varlığı ya da yokluğunun incelenmesi, doğrudan mahkemeye verilmiş ödevlerden olması karşısında, önceden ileri sürülmemiş olsa bile kanun yolu aşamasında dava şartının var olup olmadığını kendiliğinden gözetilmesinde bir usuli engel bulunmamaktadır.

Davanın hukuksal niteliği ve somut olayın özelliği gereği davalı, kanun yolu aşamasında dava konusu borcu söndüren nitelikte bir belge vermiş ise; bu belge üzerinde gerekli inceleme yapılmak suretiyle bir karar verilmesi gerekir. Diğer bir anlatımla, yargılama aşaması henüz tamamlanmamış ise böyle durumda, borcu itfa eden belge değerlendirmeye alınmalıdır.

Gerçekten de yargılamada davayı inkâr eden davalının savunması, borcun bulunmadığı savunmasını da kapsar. O nedenle, davalının borcun ne sebeple bulunmadığını açıklama ve iddianın aksine delillerini ikame etme hakkının ortadan kalktığından söz edilemez. Belirtilen nedenlerle, kanun yolu aşamasında sunulan ve borcu söndüren bir belgenin varlığı karşısında savunmanın genişletilmesi yasağından söz edilemeyeceğinin kabulü de zorunludur (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun24.02.2016tarihli ve2014/22-735 Esas, 2016/166 Karar sayılı kararı).

Dairemiz uygulamasına göre ibraname veya yıllık izin belgesi gibi borcu söndürebilecek nitelikte belgelerin de kanun yolu aşamasında dahi ileri sürülebilmesi mümkündür.

Şu hâlde somut uyuşmazlıkta davalı tarafından ibraz edilen davacı imzalı yıllık izin defteri, davacı asıla gösterilerek beyanı alındıktan sonra sonucuna ve tüm dosya kapsamına göre karar verilmelidir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA**,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA**,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

11.03.2026 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

K A R Ş IO Y

Somut olayda davacı işçi kıdem tazminatı, yıllık ücretli izin ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının hüküm altına alınması istemiyle açtığı davanın İlk Derece Mahkemesi tarafından kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Davalı vekilinin istinaf başvurusu üzerine Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastanreddine karar verilmiştir.

Davalı vekilinin temyiz başvurusu üzerine Dairemizce istinaf aşamasında sunulan yıllık izin defterinin dikkate alınması gerektiği gerekçesiyle kararın bozulmasına oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Dava işçi tarafından işveren aleyhine iş sözleşmesinden doğan alacaklarının tahsili istemiyle açılmış olup, 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 7. maddesi uyarınca basit yargılama usulüne tabidir. Aynı Kanun'un 9. maddesinde bu Kanun'da hüküm bulunmayan hâllerde 6100 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür.

6100 sayılı Kanun'un *"Delillerin ikamesi"* başlığını taşıyan 318. maddesine göre basit yargılama usulüne tâbi davalarda *"Taraflar dilekçeleri ile birlikte, tüm delillerini açıkça ve hangi vakıanın delili olduğunu da belirterek bildirmek; ellerinde bulunan delillerini dilekçelerine eklemek ve başka yerlerden getirilecek belge ve dosyalar için de bunların bulunabilmesini sağlayan bilgilere dilekçelerinde yer vermek zorundadır"*. Diğer yandan, 6100 sayılı Kanun'un basit yargılama usulünde de uygulama alanı bulduğu 145. maddesine göre *"Taraflar, Kanunda belirtilen süreden sonra delil gösteremezler. Ancak bir delilin sonradan ileri sürülmesi yargılamayı geciktirme amacı taşımıyorsa veya süresinde ileri sürülememesi ilgili tarafın kusurundan kaynaklanmıyorsa, mahkeme o delilin sonradan gösterilmesine izin verebilir"*.

Somut olayda, davalı işveren elinde bulunan yıllık izin defterini istinaf aşamasında istinaf dilekçesiyle birlikte sunmuştur. Davalı işverence elindeki delillerin süresinden sonra sunulması ile ilgili olarak hâkimin izin vermesini gerektirecek geçerli bir nedenin varlığı ileri sürülmemiştir. Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeler karşısında, süresinden sonra sunulan yıllık ücretli izinlerin kullandırıldığına ilişkin belgelerin uyuşmazlığın çözümünde dikkate alınması mümkün değildir.

Davalı tarafın elinde bulundurduğu ve süresinde sunmadığı delillerin dikkate alınması mümkün olmadığından, kararın onanması gerektiği kanaati ile, Sayın Çoğunluğun bozma yönündeki görüşüne katılamıyorum.

Başkan

Doç. Dr. Seracettin Göktaş